

Concha Catalá

A.

Copia fot. de A. Esplugas.

Qüestions de "bucòlica"

Laforisme aquell de que un poble es més ó menys fort, més ó menys potent segons lo que menja, pot aplicarse á Espanya. Els sociòlechs concretan aquesta lley ab la següent afirmació;—Digam lo que menjas y 't diré quin poble ets.

En altres termes; esperar grans coses d' un país que 's nutreix malament; demanar intel·lectualitat, noblesa de caracter y altesa de miras á una rassa que menja poch y dolent, es tant com exigir peras al ólm. Pretendre que 's llensi á grans empreses un poble que ab prou feynas tasta la carn, es tant com volguer obrir las ostras á copia de discursos eloqüents.

Allavors de la guerra hispano americana algú—no recordo qui—va dir que seríam vensuts no per falta d' armament, sinó per diferencias de gasofia. Al efecte, compará l' abundant y nutritiva racció del soldat nort americá ab los quatre sigróns corcats y els escassos grams de cansalada rancia de que *disfrutava* el soldat espanyol... ¡Y en efecte, els americans van foragitar nos sense lluyta casi, —com si ni de lluytar tinguessim esma,—de 'ls territoris que ocupavam!

Esbrini qui vulgui si l' estómach fou el que 'ns trahí ó foren els nostres polítichs, pero lo evident es que la profecia del filosof de la *manduca* 's cumplí en totas sas parts. Els sabrosos bistechs y els rosbifs varen escombrar als putrefactessigróns y á la rancia cansalada.

* *

El mal d' anèmia qu' Espanya sofreix no es d' avuy ni d' ahir. Hém tingut sempre á vanagloria allò de que l' espanyol es sobri; hem posat als nuvols la resistencia de 'ls que allá á Andalusia passen ab un miserable *gazpacho*, á Catalunya ab un plat de *secas* y una fementida *cega* y á Valencia ab una aygualida esqueixada de pebrots y tomátechs; hem cantat en tots los tons un himne á la frugalitat y la frugalitat es una virtut que podrá omplir el calendari de sants, pero no ompla la terra de homes forts y resistents pera las lluytas de la vida.

Aquesta es la causa primordial, l' *alma mater* de que Espanya figuri desde fa sigles á la quia de 'ls pobles civilisats, un esglahó més amunt de 'ls marrochs que passen el día ab quatre figas de moro.

En lo ram agrícola el pagés espanyol arrosega la vida més miserable que 's coneix. Va la mateixa distancia del terrassá ibèrich al extranger, que del robust caball *perxeró* al fláicit rossí qu' enviém als toros.

En la industria, es axiomátich ja que l' obrer espanyol fá la tercera part de feyna del obrer francès, teutó ó británich y aquesta es sens dupte la causa primera de l' acritut que ofereix á Espanya la lluyta social; puig patróns y obrers 's passen la vida discutint dintre del cercle viciós de si 'ls últims guanyan poch perquè no treballan més y de si treballan poch porque la alimentació deficient que 'ls hi proporciona 'l migrat salari no 'ls hi permet

major esforços físich... Y aixis estèm discutint causes y efectes, sense que ningú 's recordi de que 'ls pal·lissos sabrosos y nutritius tenen la clau del major treball y del major guany.

En las altas esferas de la intel·lectualitat, en las regions de la ciencia, els cervells espanyols son un zero á la esquerra. No 's té memoria de que en tot lo sigle XVIII y XIX—l' época de 'ls grans invents—cap nóm espanyol vagi associat á un notable avens de la ciencia. Y encara las pocas intel·lectualitats qu' hém tingut; un Echegaray per exemple, ha sigut un bon *mangeur*; un Castelar, famós per sa golafreria; un Letamendi, á pesar de sa debil contextura, devorador de vuyt plats per ápat... sense contar els postres.

* *

Res pot esperarse'n d' un poble mal alimentat. Laudables son las iniciativas de 'ls reformadors d' última hora que preconisan els uns la política hidràulica, els altres la multiplicació d' escoles de totas las especialitats y castas y 'ls de més enllá la educació gimnástica y la vulgarisació de 'ls sports, tant útils al desarrollo físich. Pero totas aquestas grans ideas serán infructuosas si no 's busca la manera de que 'ls estómachs nacionals digereixen quelcóm ab més bruch que verduras y fruytas y bacallá y arengadas. ¡Espanya no hauria arribat á ser un poble d' atletas sense 'ls inmensos remats de Lacedemonia!

* *

Convé donchs, que 'ls poders públichs, sense olvidar la instrucció científica y práctica y sense deixar endarrera la educació física, 's preocupin de que 'l nostre poble menji y menji be.

Es horrorós lo que passa á Espanya: Barcelona pot servir de mirall. Quatre senyors particulars monopolisan tota la carn qu' aquí 's consúm y la expenen á pes d' or en dossis homeopáticas. Valguts de sos poderosos capitals barran el pas á tot particular que 's veu ab cor de importar bestiar de l' extranger. Els tocinayres arrencan á copia de dobles el privilegi de no matar porch durant l' istiu per la suprema rahó de que no convé á sos interessos Industrials sense conciencia embutxacan dins de 'ls embutits tota mena de despullas de bestias mortas, convertint las butifarras, llangonissas y sobressadas en colonias de cultiu de verinosos microbis. Els escorxadors clandestins ho escorxan tot desde 'ls burros de sinia a las deixas del carretó de 'ls gossos y ab aixó proveheixen fondas y restaurants. En una paraula, la alimentació pública está aquí á la mercé de la avaricia sense entranyas y la salut de 'ls ciutadans á discreció de quatre envenenadors sense conciencia. Y pensar que á Barcelona existeix una Comissió d' abastos encarregada de provehir lo bé públich en las qüestions de la manduca!

Qué deu passar donchs, en las altrás ciutats de la Península ahont ningú 's preocupa d' aquestas cosas?

* *

Es inútil lo discurseig de tanta colla de xerrayres com pretèn salvar al país ab solucions políticas de *tutti colori*. Son en va 'ls mil aixarops que 'ls Dulcamaras polítichs preconisan pera curar nostres mals...

La llampeguejadora eloqüencia d' un Canalejas, las profundas disquisicions d' un Silvela, las somnadoras esperansas d' un Iglesias, no valen tan com una rebaixa de deu céntims en lo preu de la carn. La xerrameca de tots plegats no es ni de molt tan eloqüent com lo belar de milers de xays ò lo mugir de centenars de bous.

Els ab sa eloqüencia podran galvanisar un cadavre. Aquí lo que 's necessita es reanimar ab ferro la sanch y ab fósfor el cervell d' una rassa moribonda, d' un poble que agonitza... d' anèmia.

RAMON BERENGUER

CELOS

No saps tú lo que pateixo quan veig que estás conversant ab algún home; tinch celos; perquè com que t' aymo tant, tinch pór, de que t' enamoris d' ell, y 'm deixis... Lo meu còr s' oprimeix de tal manera que si veyas tú el dolor que sento jo y m' estimessis, ab la fogosa passió, que jo t' estimo, nineta, me tindrias compassió.

J. VILA O.

Un cas com un cabàs

(HISTORIETA SENSE PICARDIA)

V

Als cinch jorns d' escrita la carta anterior, m' entrava á la agencia allá á quarts de nou el tipo... més *tipo* que jo he vist al món!

Era 'l tal, un jove ab cara de noy, baixet d' estatura blanch y rodanxó, ab veu atiplada y tot vergonyós.

Lo pèl que tenia era rós y poch, vestia ab un *terno* de vellut tot fosch, catxutxa de seda, bota de xarol. Un cop va ser feta la presentació, ab mitjas paraulas y tot ruborós, va dirme qu' ell era d' un plech portador. —¿Un plech per mí?... ¡Vinga! El prech, el desclach, comenso á llegirlo y m' escapa un ¡oh!... No era el cas per menos tenia el *merlot* allí, en ma presencia.

¡Tenia de 'ls dos encárrechs de *marra*, lo de més .. bemols! —¡Ara ray! vaig dirme ¡Quedas com un hom!

Vareig fer asseure al pobre xicot y assentantme enfrente

en lo meu silló, vaig llegir la carta sospesant sos mots;

«Amich y molt senyor meu; Vaig rebre ab puntual correu sa estimada, y tot seguit ab mon génit decidit moventme sense fer bulla, vaig posar fil á l' agulla...

De 'ls seus dos encárrechs, l' òs ó siga 'l dificultós era 'l del segón «pedidó»

¡Un minyó á qui 'l deu Cupido no li fés cap impresió!...

Comprent'ho aixís, per xó vaig dedicarm'hi ab delit, y al fi ab la meva hi surtit.

Qui eixa carta li ha portat —Serafi Sensa y Sanat— tingué de nen la desgracia de cáureli á un porch en gracia per un descuyt de la dida, y, si bé salvá la vida, lo demés ho va deixá dins la panxa de 'l marrá.

La inutilitat de 'n Sensa per la guerra, es tant inmensa que 's pot dir d' ell certament Serafi Sensa... armament.

Las lluytas de las passions y 'ls goigs de las ilusions no s' han fet per tal xicot perquè 'l pobret... no hi es tot.

Al costat d' eixa criatura la noya més casta y pura pot estar'hi ab tota calma

certa de morir ab palma puig en Sensa, es pel dimoni, molt pitjor qu' un Sant Antoni.

Va ser sagristá cinch anys; Ha estat en casas de banys llogat per banyar senyoras; fou de las Reparadoras porté, guardiá y confident dormint á dins del convent y en honor de la vritat lo pobre Sensa y Sanat may ha dat un que senti ni ningú 'n té res que di.

Finalment, poch temps enrera fou celadó á la galera y las reclusas d' allí van moure tal Sant Quintí al saber sa complexió, qu' ell... doná la dimissió.

Sols té un defecte potsé y es qu' es bastant llatiné ..

¡Plányil!... La pobre criatura sols té al mon la confitura!... ¡Sols el distreu la dolor de l' ausencia de l' amor!...

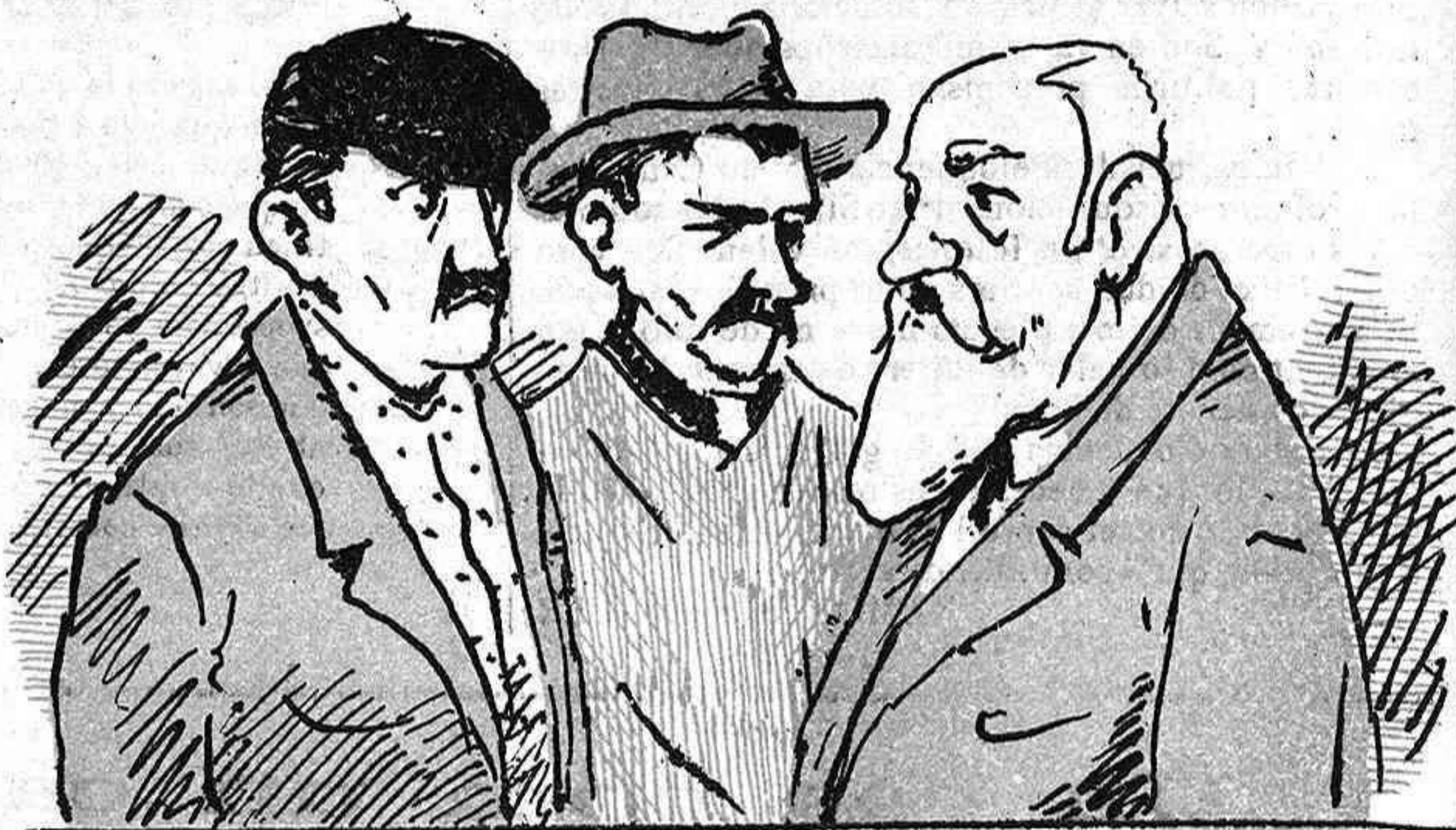
Las condicions hi explicat del nou empleo al Sanat y tot li está bé... ¡Ab aixó, queda á sa disposició!...

M' ocupo sense descans del altre; li faré á mans ab una carta segona. Seu atent—Tantsemendona»

M. RIUSECH.

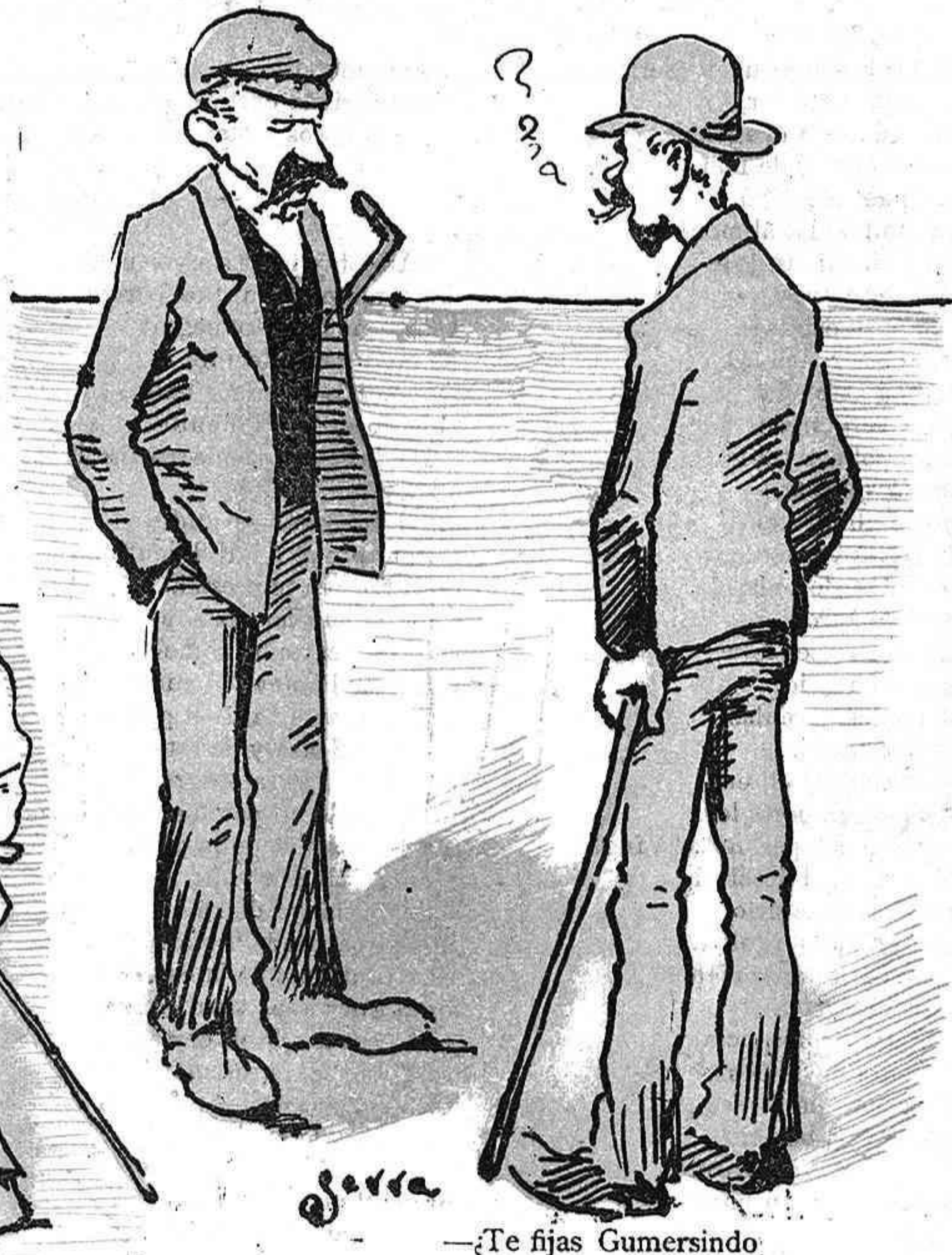
(SEGUIRÁ.)

LA PLASSA DE CATALUNYA

—Ja tenim mitja plassa neta... ¡Veyam quin dia
escombrém l' altra meytat!
—Encara han de neixe 'ls ulls que ho vegin.

—Hém quedat ab en Pepito
per trobá'ns en eixa plassa...
¡Tant se valia citarnos
en lo desert de Sahara!

Gorra

—Escolti *sinjó municipal*... ¿Que sab
si acabada aquesta planura vé algún
altre poble?

—¿Te fijas Gumersindo
que plaza más grandiosa?
—Esto, *pa la secreta*
es campo de *maniobras*...
¡Aqui *fém l' ejercicio*
con nuestras cachiporras!

SENSE EMBUTS

—Veyám filleta, ¿perqué
no 't vols casá ab en Comella?
Es guapo... miratel bé...
—Ay papá, d' aquest titella
jo no 'n faria may ré.

PE 'L JULIOL

Alló de «ni dona, ni cargol» no 'm vá pas gens bé.

Ey! Per lo referent á la dona.

Ab lo del cargol no més, *buenu*.

Y encare condicionalment m' hi avinch ab lo del cargol.

Perqué, segóns á quina classe de cargol se refereix 'l ditxo, tampoch hi passo.

Com que 'l cargol treu banya, y jo quan fico la banya en un forat no la trech tant fácilmente...

Vol dir que...

Are, en qüestió d' altra mena de banyas, no m' hi fico.

* * *

Endemés, com anávam dihent, pe 'l Juliol es quan precisament tot té vida.

Ja ho diu aquell altre ditxo; «al istiu, tota cuca viu»

Qual ditxo (ija hi torném á ser!) desfá del tot 'l ditxo del principi, que ja havíam deixat corre, de que «pe 'l Juliol ni dona, ni cargol».

¡Es clar! El cargol no deixa de ser una cuca ab closca; y, per tant, si 'l cargol es cuca y la dona un bitxo,—encare que no ho digui 'l ditxo—resulta que

pe 'l Juliol son bonas
las cucas y las donas,

qu' era lo que tractávam de demostrar.

* * *

Sentat aixó, ja poden esperar sentats que 'ls hi donguém la rahó, els que sostenen á peu y á caball que «pe 'l Juliol... (no ho volém torná á dir.)

¿Sabéu lo que son 'ls que tal cosa afirman?

Son homes que no son ni cuca, ni aucell.

No tinguéu pó que hi hagi cap dona que hi estiga conforme ab la sentència qu' enclou lo ditxós refrá:

¡Com qu' es un despreci á n' ellas!

Pe 'l Juliol, com pe 'l Jené,
la dona sempre convé.

Deixarse d' escúpols, que ja sabém que cosa es gana.

Si al istiu no fá gana una bona *flavia*, ja fá set; que pe 'l cas vol dir que sempre vé de gust.

Cabalment, al istiu las femellas son molt més provocativas pe 'ls mascles que al hivern.

Precisament perque no guardan tant las formas com quan fá fret, son més francas al presentarse y més llaugeras, (de cascos y tot) y miran més fixo y ensenyan més las dents... y 'ls refajos y 's mostran més senzillas (de roba y tot) y... no s' ha de gastarhi tants cumpliments si vé 'l cas.

La estació s' ho porta.

Aixis com al hivern se tancan en una certa reserva, al istiu son més francas y obertas

Encare 'm descuydava la ventatja de que al istiu

no s' ha d' entrar en calor pera enamorar-se d' una dona.

Ab la calor que fá quan lo sol pica, n' hi ha prou y massa.

Y are prou d' aquet color.

PEPET DEL CARRIL.

Del natural

El senyor Pau Romagosa, betas y fils retirat, fa poch 's feu del cassino que 'n diu dels *menasterials* y no 's creguin, que per ser'ho alguns naps li va costar; es lo que 'l bon home deya: re hi fa que 'm costi molts naps; si puch arribá á ficarme dintre de la Casa gran ja recobraré altra volta tots els gastos que are faig, puig m' han promés que 'm farian dintre poch temps concejal. Mes ¡pobre home! poch pensava quan alli 's feu allistar, que per tots els del cassino surtirian uns rivals que 's deyan catalanistas y que ab el bon nom d' honrats anaban á fer neteja de la Casa comunal. Arribá per fi el gran dia esperat pel senyor Pau, que 's anava á omplir l' ofrena d' elegirlo concejal y per cert que aquella volta van ferli esquitxar molts naps per pagá á la gent perduda que l' havia de votar ¡mes ay! tot va ser inútil puig els terribles rivals aquells de la barretina y dels quatre pals de sanch, van deixá á en Pau Romagosa ab quatre ó cinch pams de nas; Y are es clar ¡pobre home! trina contra 'ls que 'l van derrotar y perque 's formin concepte de lo qu' es el senyor Pau, model de tots els que apoyan á ne 'ls nostres governants, els diré que l' altre dia parlant ab els seus companys deya ab rabia;

—'L que pretenen aquets beneyts del cabás, ab las nostras energías nos hi havém d' oposar: no hém de voler ser *autómatas* que com bons *menasterials* may voldrém l' *anatomia* pera 'l poble catalá ..

No hi calen pas comentaris; son paraulas textuais.

B. RAMÉNTOL.

LA DONA CATALANA

Pensament

¿Hi há algú que 's cregui perfet?
qu' aixequi 'l front ab tot dret,
alta la cara.

Jo sostineh, sens dir engany,
que un sér just, es sempre estrany
¡un avis rara!

¿Ahont es la perfecció
del cor humá, si 'l fibló
sent de l' enveja?
¿si es un niu plé d' ambicions
y al lluytar de las passions
sempre flaqueja?

La perfecció no existeix;
molts cops també s' enfosqueix
l' astre del día;
no es més el gran que 'l senzill,
que del mon en lo perill
¡tot es falsia!

No vulguém, donchs, teni 'l nóm
de mostrar més que tothom
perfeccions santas;
que ab defectes tots vivim
y de taras ne tenim
¡tantas y tantas!

Aixís com un text antich
diu: «que imposible es á un rich
pogué salvarse,»
més costós encar que aixó
es que humana perfecció
pugui trovarse.

DOLORS RIERA Y BATLLE

Lo del dia

En los periódichs qu' explotan
la insana curiositat
d' un públich avit de pebre
y afamat d' agena carn
llegeixo ab grossos characters;
Un crimen sensacional

¡La historia de cada día!
Una verge de quinze anys
sense instrucció ni experiencia,
filla de modesta llar
que no hi veu més lluny, pobrota,
de sos curtíssims gambals ...

Un jove de casa bona
sas riquesas rumbejant,

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

li ofereix eterna ditxa
fent á sos ulls brillejar
los mirallets d' áureas joyas
y 'l reflectir de 'ls brillants.

La verge ja cau retuda
sense forsas per lluytar...

Lo seductor ja desflora
la poncella de quinze anys

Despres, com sempre, 'l fastidi,
plors, penediments y planys,
un bressol en perspectiva,
la deshonna més enllá.

Després un ters en discordia,
una bruixota infernal
que forja un crim á las foscas...
¡tres sérs qu' han perdut lo cap!

Per desenllás, dos que fugen,
la deshonna en dugas llars,
la mort que truca en un' altra
y empeny á la eternitat.

Y tothom fá comentaris!..
tothom va llengotejant
honras agenas; y ellas,
las donzellas de quinze anys,
exclaman fiblant sas llenguas;
—¡Diu qu' ell era tan galán!
¿Y donchs qué 's creya la *ximpla*?
Filla!... ¡Qui 'l pogués cassar!

Jo 't disculpo... ¡Pobre mártir
de l' amor!... Reb lo meu plany.

SILETA.

CANTARS

Tres corrandas 'n só apresas
per cantarlas al promés;
Vull que 'ns casém, vull manarte
y vull que 'm guanyis dinés.

Me fas petóns d' esquitllentas
quan la mare no ho veu pas
y jo callo y dissimulo
¡bé prou que me 'ls pagarás!

Tens celos porque á vegadas
surto á ballar ab algú...
¡Vaya una cosa més nova!
¿Que vaig apéndre'n ab tú?

De 'ls *miquels* y de 'ls disgustos
qu' ara 'm donas cada quart,
jo 'm guardo 'l compte .. Casémnos
¡y 't prometo fer las paus!

ENRIQUETA BOVÉ.

Per tot arreb y gaseïnats,
¿ne vólen més de bullit?

¡Ooooooh... yup!! ¡Apa, senyó Amat! no deixi la corda y á veure si ab aquestas remesas de carn argentina ens tréu la carpanta ab pochos quartos y de passo, reventa als acaparadors d' aquí!

Nostre retrato

Publiquém avuy en primera plana, lo de la distingida y guapíssima actriu jove Sta. Concepció Catalá, que forma part de la companyia del teatro de la Comedia de Madrit y que ab tant aplauso actúa en nostre teatro de Novetats.

Entre las moltas qualitats notables que posseheix la Sta. Catalá pera lo teatro, sobressurt en la justa y verdadera expresió que dona en tots los parlaments, arribant á con-moure ab sos accents passionals per la vritat ab que declama.

A perseverar en son estudi, lí preveyém dintre poch temps un brillant pervindre, per tenir assegurat un dels primers llochs en nostra escena.

TEATROS

NOVETATS

De capritxo literari titulan los germans Quintero, á sa última obra en un acte *El amor en el teatro* y en rahó de vritat, aixís deu anomenarse.

En dita obra se proposan presentar en los cinchs quadros de que consta, las distintas fasses del amor en los géneros teatrals, y son lo clássich, drama, comedia, saynete y juguet.

En dits quadros respectius, un cop més han demostrat son portentós talent, ja que lo primer es una pintura acabada del famós teatro en que tant hi brillaren los malograts Caldéron, Lope y Tirso. Es tanta la vritat ab que hasigut transportat dit quadro que sembla la representació evident de una de las obras del teatro anomenat clássich.

A la mateixa altura han estat en lo quadro quart ó sia el del saynete, ja que ab sos acudits y xistes de bon género, 'ns fan sovint recordar als afortunats autors de *La buena sombra*

En los restants quadros si bé no están á tanta altura demostran ab tot, conciensut estudi del propósit que 'ls ha animat al escriurer *El amor en el teatro*.

L' éxit que obtinguéren sigué del tot notable y ho seria més si cambiessin d' ordre algun quadro y acabés l' obra ab lo del saynete. Quedaria del tot rodona y l' éxit seria extraordinari.

La execució ab dir, com de costum en la companyia, dit está que vol dir inmillorable.

Dimars passat y á benefici de la primera actriu senyora Rodriguez, se posá en escena *Los Galeotes* obra que sigué l' éxit de l' any passat y que á jutjar per l' aplauso ab que sigué rebuda, sembla ho ha de ser en lo present any.

Pera dissapte próxim s' anuncia lo benefici de la Sra. Pino, ab la reproducció de *Las flores* y l' esbós dramátich de Benavente *El marido de la Tellez* que anys enrera agradá tan extraordinariament al executar-la en lo derruhit teatro Lírich

Ab tan escullit programa y las simpatías que gosa la beneficiada, es de esperar una extraordinaria ovació.

La gobernadora que tant rebombori mogué en Madrit al estrenarse, estava anunciada pera ahir.

La setmana entrant ne parlarém.

TIVOLI

De un dia á altre s' ha anat anunciant lo *Faust* completat ab la *Noite di Valpurgis* (nova en Espanya) y fins ahir dimecres no pogué cantarse dita ópera en definitiva.

Habian de ser intérpretes de la mateixa, las senyoretas De-Roma y Chivers y los Srs. Pagani, Sabellico y Claveria.

Entre tant, s' han anat repetint las óperas que han lograt més bon éxit y no cal dir que en part principal ha sigut *La Boheme* que, com sempre, hi han lograt un nou triomf las Stas. De-Roma y Lopeteghi.

CATALUNYA (Eldorado)

La setmana passada s' estrená, repeti y enterrá (tot entre dos dias) la obra de Marquina que algun periodich hi ha donat molta importancia, titulada *El Pastor*.

Coneixiam lo plan y argument de la obra, per haber-se donar á coneixer en la famosa (sic) temporada del Teatro lírich catalá ab lo nom de *El llop pastor* y allavors l' efecte que féu era de bunyolet per sa petita proporció; pero are en tres actes s' ha fet lo bunyol més important y extraordinari.

Los més amichs del autor, han reconegut que *El Pastor* no era teatral, pero lo públich imparcial ha comprés que era un cent peus, per aixó en sa segona representació no hi havia ningú y la Empresa obrant molt acertadament no ha pensat més ab tal *joya literaria*.

TEATRO TÍVOLI

(Concerts de Euterpe)

Altre plé (y van tres ja) lográ diumenje passat ab lo tercer concert que doná la llorejada societat coral *Euterpe de Clavé*.

De entre las pessas que mes aplausos obtingueren per l' ajust y precisió ab que sigueren executadas debem citar *La violeta*, de Clavé; *Patria*, de Rafart y sinfonía de *Mignon*, las que mereixeren l' honor de la repetició aixís com també la quarta part del rigodon *Los nets dels almogavers* (pero aquesta pessa ho sigué per seguir la tradició ó costum ja imposada)

Nostra enhorabona á tan distingida societat y també á son digne mestre Sr. Rafart que ab son talent y extraordinaria voluntat ha arribat á ser la admiració del públich.

Lo quart concert, está anunciat pera la dia 25 del corrent, festivitats de Sant Jaume, estrenantse un coro á veus solas, titulat *La Sega* original del notable mestre Sr. Candi.

UN COMICH RETIRAT

Diversions públicas

NOVA PLASSA DE TOROS

(Arenas de Barcelona)

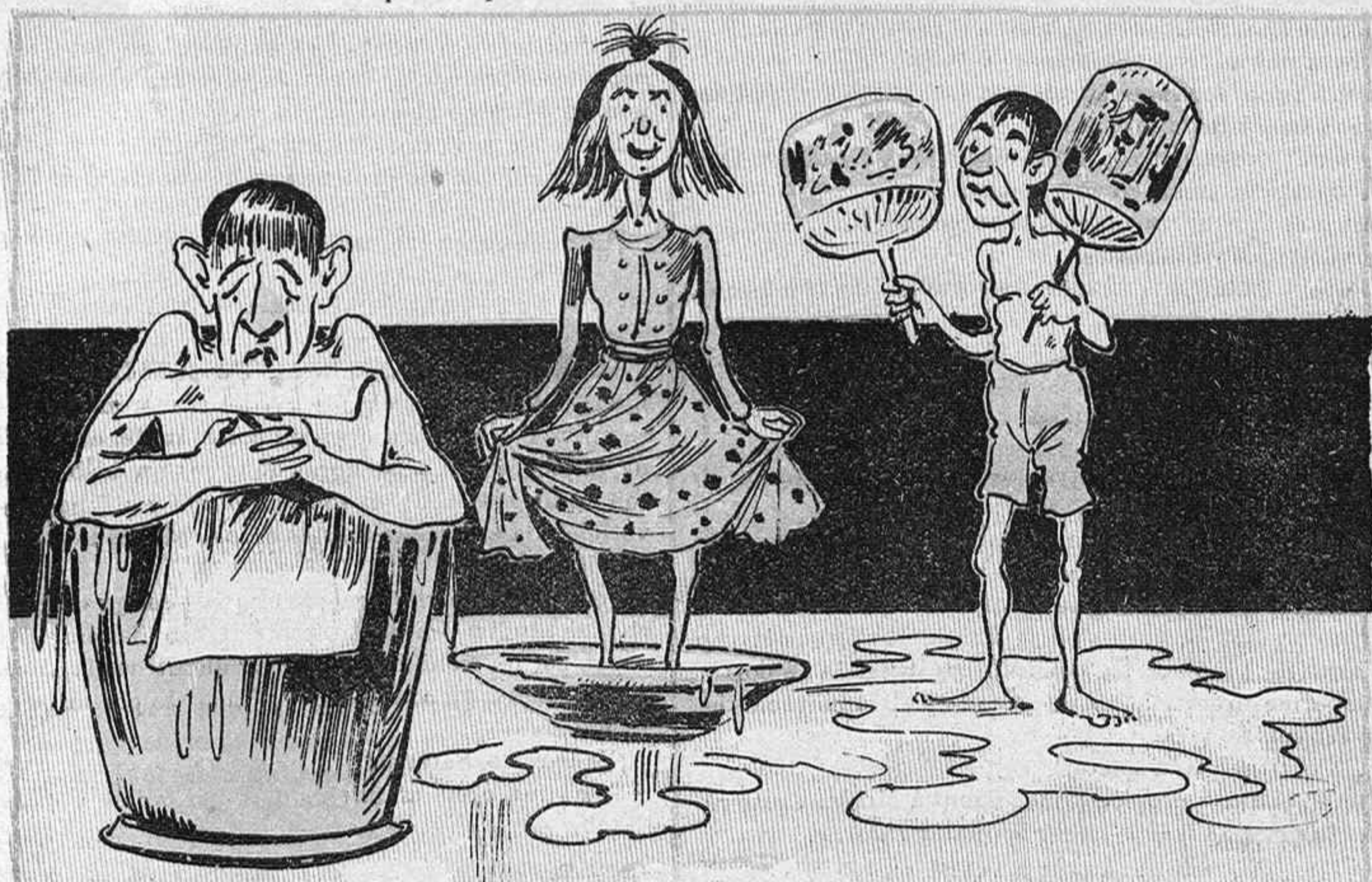
Pera diumenje próxim está anunciada una extraordinaria novillada de sis escullits toros de Gamero Cívico per los valents matadors *Chico de la blusa* y *Lagarujillo chico*.

La fama de la ganadería y la reputació dels dos esmentats matadors, fan esperar una corrida de verdader regositj pera los aficionats.

LAS PRIMERAS GALORS

La familia del senyó Mansanilla ha comensat el *veraneyó* dominical. Cada festa s'arriuan á peu fins á la Farola y allí passen el dia com no ho fá cap Marqués de *Cumillas*.

Y els de cal senyó Benet han inaugurat la temporada de banys cómodos y baratets.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA CUPÓ PRIMA N.º 34 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la joguina en un acte y en prosa

Lo caixal del seny

original de ARTUR CARRERAS

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
'ls exemplars.

'S torna á parlar de que en Plantada, l' antich jefe de policia de Barcelona tornarà molt prompte á regir la jefatura suprema de 'ls teressiansos y la pudó.

Poch á poch tornarán á recobrar las antigas posicions els teje-maneges de la policia.

No perdi, donchs, la esperansa en «Palayas», que si á Deu plau lograrà véures altre cop al candelero.

Entretant crihi 'ls tocinos de sa acreditada ganaderia ben rodaxons y llustrosos.

Temps hi haurá per acanar las costellas de 'ls manifes-tants barcelonins.

Ara per ara, que 's contenti ab inocularlos la triquina.

—*

Avuy compleixen set anys que finá en nostra ciutat lo gran poeta Frederich Soler (*Pitarra*)

Segueix sepultat provisionalment l' incomparable autor de «Las Joyas de la Roser» en la tomba del fundador de las societats corals, l' insigne Clavé.

El monument projectat en lo Plá de las Comedias no ha passat de projecte. La comissió encarregada de portar á felis terme aquesta obra de justicia y d' admiració, no dona senyals de vida.

¡Quin olvit y quina soletat!.

¡Deu fassi que 'l projectat monument á Mossén Cinto no tingui la mateixa fi que 'l del ex-popular *Pitarra*.

—*

La nova empresa del teatro Gran-Via ha introduhit una novetat en los espectacles teatrals.

Ha establert dias vermells, dias blanchs y dias verts. En eixos dias se cantarán operetas ab arreglo al respectiu color.

Aixis per exemple, ahir qu' era dia *vert*, va posarse en escena la *Doña Juanita* tal, com se canta al extranger ó com si diguessim, donya Juanita presentada en llibertat com els caballs del Circo.

Estich morintme d' ansietat per saber quinas obras se posarán els dias vermells y blanchs.

Ja m' ho figuro per xó. Els dias vermells obras del corte de *Faust*, *Mefistófele* ó bé *Orphée aux enfers*... En quant als dias blanchs, *Genoveva de Brabant* ó *Hansel et Grettel*.

Si en Gual apliqués aquesta innovació al seu teatro intim, no tindria mes qu' un color per tot triar: El *lila*.

—*

Segueix en dansa la qüestió de 'ls robos de Correus, segueixen eis descubriments y segueixen las presóns.

Segóns explica un periódich, la causa de las escandalosas sustraccions que, ab una mestria sens igual, executavan certs empleats, arrenca del fet d' haverse familiarisat en obrir la correspondencia privada per ordre gubernativa, baix pretext de perseguir als anarquistas.

Y es clar, com que van fer l' aprenentatje tant bé y van péndreli tan el pols á l' ofici (?) han acabat obrint'ho tot.

Esperém que la justicia sabrá escursarlos las unglas per sempre més als ratas de Correus, á fi de que serveixi de saludable exemple pera el pervindre.

—*

Al Marroch ha sigut assassinat un espanyol.

La cosa no té més de particular sino que 'ls assessinats d' espanyols menudejan al Marroch qu' es un gust.

Entre 'ls súbdits de las diversas nacionalitats que resideixen en aquell pais, els de la católica majestat son els que 's vehuen més assovint atropellats.

La veritat; per arribar á n' aquest resultat no valia la pena de sostenir fa 42 anys una guerra gloriosa y ara 'n fa nou un' altra ab menos gloria.

Per tocar aquestos resultats, lo millor era posarse de bou principi baix el protectorat de qualsevulga altra bandera.

¡La de Mónach inclusiu!

—*

Encara estich escandalisat. Un periódich procás, enemich de la Santa Religió y de las venerandas creencias, relatava l' altre dia que en un convent del carrer d' Aldana va entrar'hi á altas horas de la nit un bisbe rodejat de son estat major de canonjes y patjes y alli passí tota la vetlla en la casa de las castas esposas del Senyor.

¡Oh, heretgia!

Pero lo més terrible del cas es que,—semp r— segóns el periódich aludit, —preguntat el cotxero del carruatje episcopal, per un vehí del carrer, d' ahont venia ab tan preciosa càrrega, va contestar; —¡Vinch de portarlos de ca la *Geperuda*!

¡Vade retro, Satanás!

Fém una creu al endimoniat periódich y passém de llarch.

—*

Ab en Pérez Galdós, passa una cosa curiosa. Dugas vegades ha estat el Rey apunt de firmar el decret concedint-li la creu d' Alfons XII y las dugas vegadas se n' ha tornat enrera. Sols á la tercera se li ha concedit.

S' atribuheix aixó á que algú de tras-cortina inspirava al monarca y deturava sa ploma quan anava á estampar son nóm al peu del decret.

No per *Electra* — qual judici ja concretarem l' any passat — sino per l' obra jegantina de 'ls *Episodios Nacionales* era molt digne en Galdós de ostentar una condecoració. Y si aquesta s' ha concedit á altrás personalitats literarias, era mes que injust preterir al autor de *Trafalgar* y de *La familia de León Roch*.

A bé que sempre tindria en Galdós encara que la gran creu li hagués fallat, la estima y l' admiració d' tot un poble.

Y aixó val per lo menos tant com la millor condecoració.

*

Créyam de bona fé que 'l *lance d' honor* entre 'l capitá Urquia y un comandant de la guardia civil arriparia á portar un desori en lo referent á la integritat fisica d' alguns de 'ls dos contendents.

Ho créyam de bona fé perquè sabiam que 'l capitá *Vri-tats* es un de 'ls del morro fort y créyam que l' altre no ho era menos.

¡Quina innocencia la nostra! Tot s' ha arreglat prosaicament per medi d' un' acta.

Aixó 'ns ha produhit un gros desencant, perquè nosaltres som adoradors de las actituds caballerescas.

La veritat sigui dita.

Comensém á perdre la fé ab aixó de 'ls desafios.

Y a horas d' ara hém de fer ja com Sant Tomás, veure y tocar.

Y no tornarém á creure
may més en qüestions d' honor,
mentre en algún desafio
no vagin tots de corcoll...
¡els padrins, els adversaris,
els cotxeros y els doctors!

*

Com dotze ó catorze anys enrera, no més se sent parlar fa algún dias del crim del carrer de Fuencarral de Madrid.

Mareja llegir la secció telegráfica de 'ls diaris, per que á tot arreu veuréu lo mateix.

Si 'l senyor Pascual (el mort) tenia certas y determinadas aficions y debilitats pe 'l bello sexo... Si la Cecilia (la presunta matadora) era una xicota de *rompe y rasga*... Si en un bagul 's va trobar una carta que deya aixó ó alló .. Si l' assassinat tenia diners á tal banda ó á tal altra..

En fi, que 'l crim del carrer de Fuencarral ens apareix al demati al llevarnos y no 'ns deixa fins al vespre al anar al lit. Aixó, si en somnis no compareix també á atormentarnos.

La premsa es una gran cosa, no ho nego Pero la veritat sigui dita; destinar tant d' espay á relatar cosas que ó no 'ns importan ó 'ns atacan els nervis, es el colmo del abús.

Prou del crim, noys de la premsa;
prou del crim de Fuencarral.
No val á ensenyar las llagas
de la miseria social.

P R O M E S A

Posseheixes un ressort
de felicitat divina,
qu' inconscientment me desperta
y l' esperansa m' aviva.
No sé que sento dins meu
que sembla que 'm dona vida;
se 'm van esborrant las penas
y 'm retorna l' alegría.
Repetéix'ho ben sovint
aixó que dius que m' estimas...
y junta á la meva boca
ta boqueta purpurina.
Aixís m' encendrás la sanch,
fentme sentir novas ditxas
y en pago de tas dolcesas ..
¡t daré tota ma vida!

J. CRISTIÀ LLOMBART.

R A J O L I N S

En la bona estimació,
no hi entra l' explotació.

La fortuna en mans del vici
sol portar al precipici

Els plahers son pera 'ls richs;
pera 'ls pobres els fatichs.

Molts cops en algun apuro,
val més un consell que un duro.

AIGUA-FREDA.

Taps que ningú sab fer

—Bon taper, tú que fas taps
de totas midas, ¿voldrias
fèrven un?...

—¡Oh, sí! ¡ab molt gust!
quin tap necessitas ¡digas!

—Un tap que tapés la boca
de la sogra.

—¡F's impossible!
si jo sabés fé aquets taps
¡quina venda que 'n tindria!

F. CARRERAS P.

Correspondencias

Senyoras.

Roseta Serra. S' ha rebut tot y va servint. Moltes gracias.—*Sileta*. Com ja veuria arripar á temps. Agradint.—*P. S. R.* S' arreglará si puch.—*M. N. J. Cambrils*. M' enrecordaré. L' agraeixo l' avis.—*Lluïsa*. Li falta soltura. Repeteixi ab un' altra cosa. D. R. B.

enyors.

Jaume Aleu—Acepto dos xaradas. Lo de mossén Cinto arripará tart. *Mariano Matabroca*—Está bé. *J. Estirantse*—L' anagrama. *Hernani*—Aquesta setmana no serveix *F. Berenguer R.*—L' article veuré d' aprofitarlo. *Ayguia Freda*—S' aprofitará quelcóm de lo més curtet. *Manel Castellá (Badalona)*—Es podre. *V. Caldes*—No va l' Quiento ni el parell d' equivocacions; tot es ignocent. *F. Carreras (La Bisbal)*—Aceptat com de costum. Vaig saludar al seu pare l' altre dia. *March*—D' entre tot, serveix un cantar. *Montabiz*—De 'ls mistos de pet n' han petat quatre. Els altres estavan mullats. *Joseph O.*—Se n' aprofitará algún. *J. N. G. E.*—El seu vers m' ha agradat molt. Repeteixi.—*Ramonet del café* Per lo Recort es tart. Lo altre veuré d' arreglar ho. *Joan Berenguer*. Es mansoy.—*Jaume Gallofré*. Premiá. També ha fet tart.—*Montabiz*. El quadret dialech va bastant bé. Idem lo demés. Quedan cartas per contestar.

“EL BELLO CHIQUITO”

La dansa de 'ls sabres
es de las distretas...
¡Prou t' hi tallarás,
pobre *Canaletas!*

Secció de trenca-closcas

Xarada

Una lletra veurás tú
en *hu*;
veurás que n' es part del mon
segón;
y es animal cridaner
lo *tercer*.
Si vols saber desseguit
lo que lo *total* te dona;
busca bé si ets aixerit
un carrer de Barcelona.

AIGUA-FREDA.

Logogrifo

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9-Pels camins deserts
- 1 2 6 6 7 3 2 9 Mamífero en plural
- 3 2 4 2 4 5 8-Adjetiu.
- 1 2 3 4 5 9-Cosa que divideix.
- 3 2 4 2 8-Verb.
- 1 5 6 2-'osa que corre.
- 4 5 9-Número.
- 8 7-Nota musical.
- 3-Consonant.
- 4 5-Nota musical.
- 9 2 6-Mineral
- 8 5 4 2-Cosa que volta.
- 4 5 3 2 9-Nom d' una casta.
- 1 2 4 2 3 2-Pell.
- 4 5 8 2 4 5 8-Ofici.
- 8 5 3 4 2 6 6 2-Quento vulgar.

RICART A. ORRIOLS.

Tarjeta

Lino Crob

Cáceres

Formar ab aquesta direcció degu-
dament combinada, lo nom d' un
teatro de aquesta capital

UN QUINTO.

Enigma

Si posas després de ofici
lo que al cap portan las donas
podrás veure si ho fas bé
un carrer de Barcelona.

MONTABLIZ.

Geroglífich

:: +
K P S +
K M I

A. M.

SOLUCIÓNS

à lo publicat en lo número 720

- Xarada.—*A-ro-las.*
- Tarjeta.—*Lo primér amor.*
- Anagrama.—*Forta-forat*
- Geroglífich.—*Tres per sis divuyt.*
- Pombo numérich.—

R
R A M
R A M O N
M O N
N

- Logogrifo.—*Finestra.*
- Fuga de consonants.—*Lo mestre Jan*

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ

- Espanya y Portugal, trmte. . . 1'50 ptas
- Cuba y Puerto Rico, » . . 3 »
- Extranger, » . . 3 »
- Número corrent . . . 0'10 »

Tota reclamació podrá dirig rse á la
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
de dit periódich

— O G, SANT RAMÓN, 6 O —